

Eğitim Teknolojisi

kuram ve uygulama

Kış 2015
Cilt 5
Sayı 1

Winter 2015
Volume 5
Issue 1

Educational Technology

theory and practice

ISSN: 2147 - 1908

EĞİTİM TEKNOLOJİSİ KURAM VE UYGULAMA / EDUCATIONAL TECHNOLOGY THEORY AND PRACTICE

Cilt 5, Sayı 1, Kış 2015
Volume 5, Number 1, Winter 2015

Genel Yayın Editörü / Editor-in-Chief: **Dr. Halil İbrahim YALIN**

Yardımcı Editör / Co-Editor: **Dr. Tolga GÜYER**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Publisher Editor: **Dr. Sami ŞAHİN**

Redaksiyon / Redaction: **Figen DEMİREL UZUN**

Dizgi / Typographic: **Şeyma Büşra GÜLEN**

Kapak ve Sayfa Tasarımı / Cover and Page Design: **Dr. Bilal ATASOY**

İletişim / Contact Person: **Dr. Aslıhan KOCAMAN KAROĞLU**

Editör Kurulu / Editorial Board

Dr. Abdullah KUZU
Dr. Akif ERGİN
Dr. Ana Paula CORREIA
Dr. Aytekin İŞMAN
Dr. Buket AKKOYUNLU
Dr. Cem ÇUHADAR
Dr. Deniz DERYAKULU
Dr. Deepak SUBRAMONY
Dr. Eralp H. ALTUN

Dr. Feza ORHAN
Dr. H. Ferhan ODABAŞI
Dr. Hafize KESER
Dr. Halil İbrahim YALIN
Dr. Hyo-Jeong So
Dr. İbrahim GÖKDAŞ
Dr. Kyong Jee (KJ) KIM
Dr. M. Oğuz KUTLU
Dr. M. Yaşar ÖZDEN

Dr. Mehmet GÜROL
Dr. Michael EVANS
Dr. Michael THOMAS
Dr. Özcan Erkan AKGÜN
Dr. Özgen KORKMAZ
Dr. S. Sadi SEFEROĞLU
Dr. Sandie WATERS
Dr. Scott WARREN
Dr. Servet BAYRAM

Dr. Şirin KARADENİZ
Dr. Tolga GÜYER
Dr. Trena PAULUS
Dr. Yasemin GÜLBAHAR
GÜVEN
Dr. Yavuz AKPINAR
Dr. Yun-Jo AN

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order.

Hakem Kurulu / Reviewers

Dr. Adile Aşkim KURT
Dr. Akif ERGİN
Dr. Arif ALTUN
Dr. Aytekin İŞMAN
Dr. Buket AKKOYUNLU
Dr. Cem ÇUHADAR
Dr. Deniz DERYAKULU
Dr. Ebru KILIÇ ÇAKMAK
Dr. Eralp H. ALTUN
Dr. Ertan ZEREYAK
Dr. Ertuğrul USTA

Dr. Feza ORHAN
Dr. H. Ferhan ODABAŞI
Dr. Hafize KESER
Dr. Halil İbrahim YALIN
Dr. Hasan ÇAKIR
Dr. Işıl KABAKÇI
Dr. İbrahim GÖKDAŞ
Dr. Levent ÇELİK
Dr. M. Oğuz KUTLU
Dr. M. Yaşar ÖZDEN
Dr. Mehmet GÜROL

Dr. Mehmet Akif OCAK
Dr. Mukaddes ERDEM
Dr. Necmi EŞGİ
Dr. Ömür AKDEMİR
Dr. Özcan Erkan AKGÜN
Dr. Özgen KORKMAZ
Dr. S. Sadi SEFEROĞLU
Dr. Sami ŞAHİN
Dr. Selçuk ÖZDEMİR
Dr. Semirai ÖNCÜ
Dr. Serçin KARATAŞ

Dr. Serpil YALÇINALP
Dr. Servet BAYRAM
Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK
Dr. Şafak BAYIR
Dr. Şirin KARADENİZ
Dr. Tolga GÜYER
Dr. Yasemin GÜLBAHAR
GÜVEN
Dr. Yasemin Koçak USLUEL
Dr. Yavuz AKPINAR

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order.

İletişim Bilgileri / Contact Information

Web: <http://www.etku.org>

E-Posta / E-Mail: info@etku.org

Telefon / Phone: +90 (312) 202 83 17

Belgegeçer / Fax: +90 (312) 202 83 87

Adres / Address: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, L-Blok / 308, 06500 Teknikokullar-ANKARA / TÜRKİYE

ÖĞRETMENLERİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ VE EĞİTİM TEKNOLOJİSİ STANDARTLARI ÖZYETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ*

Mustafa ÖZÇİFTÇİ¹, Recep ÇAKIR²

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği alanında uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ve eğitim teknolojisi standartları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma deseni, ilişkisel tarama yöntemidir. Araştırmaya Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programına kayıtlı, 134 (60 kadın, 74 erkek) sınıf öğretmeni katılmıştır. Ayrıca 5 erkek ve 5 kadın öğretmenle de görüşme yapılmıştır. Çalışmada, veri toplama aracı olarak Coşkun (2009) tarafından geliştirilen ve geçerlik-güvenirlik çalışması yapılan “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan diğer veri toplama aracı ise, Çoklar (2008) tarafından NETS-T standartları kullanılarak geliştirilen “Eğitim Teknolojisi Standartları İle İlgili Yeterlilikler Ölçeği” dir. Araştırma sonuçlarına göre uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlilikleri pozitif yönde yüksek düzeyde çıkmıştır. Aynı zamanda yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojileri standartları özyeterlilikleri arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Eğitim teknolojisi standartları özyeterliliklerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmazken, yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Yapılan görüşmelerde bu sonuçları destekler niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, eğitim teknolojisi standartları, sınıf öğretmenleri.

* Bu çalışma Mustafa ÖZÇİFTÇİ'nin yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya. mustafaocziftci@yahoo.com

² Yrd. Doç. Dr., Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya. recepcaakir@gmail.com

TEACHERS' LIFELONG LEARNING TRENDS AND SELF-EFFICIENCIES ABOUT THE EDUCATIONAL TECHNOLOGY STANDARDS

Abstract

The purpose of this study was to examine the relationship between self-efficiencies about the educational technology standards and lifelong learning tendencies of primary school teachers who are attending master's degree without thesis via distance education in terms of variables such as age, genders. Correlational research method was used in this study. 134 (60 males and 74 females) primary school teachers who are attending master's degree program in social sciences of Amasya University participated in the research. Moreover, 5 male and 5 female participants were interviewed. As data collection tool, "lifelong learning tendencies scale" which was developed and tested validity and reliability by Coşkun (2009) was used. The other instrument was "the scale of efficiency about the standards of educational technology", developed by Çoklar (2008) with using NETS-T standards. According to the results of the research, the participants' lifelong learning tendencies and self-efficiency about the standards of educational technology was at a good level. A positive and significant relationship was also identified between the lifelong learning tendencies and self-efficiency about the standards of education technology. There was no statistically significant difference about the self-efficiency and the standards of educational technology with respect to genders, but the lifelong learning tendencies had a significant difference between genders.

Keywords: Lifelong learning, educational technology standards, primary school teachers.

Summary

Learning is a life long process. From this idea, lifelong learning is an approach that considers learning activity from birth to death (Gündoğan, 2003). From this point of view, lifelong learning can be conducted at work, home or anywhere else, as well as schools and universities (MEB, 2009).

The question that how the educational technologies are used and what they include is so important. As an answer, National Educational Technology Standards, emerged in the USA and spreaded out the world, can be accepted as a guide for students and teachers on utilizing the technology (Çoklar and Odabaşı, 2009). In NETS, apart from other standards, different standards for teachers, students and administrators were identified (Çoklar, 2008).

The aim of the study is to answer;

1. What are the teachers' self-efficiencies about the Educational Technology Standards and their Life Long Learning tendencies?
2. What are the relationship between teachers' Educational Technology Standards and their Life Long Learning tendencies?
3. Are there any difference the Life Long Learning tendencies and the self-efficiencies about the Educational Technology Standards according to demographic features?

The research method of this study is correlational study. The universe of the research contains the primary school teachers doing non-thesis master's degree via Distance Education in Amasya University in 2013-2014 educational year. The sampling of the research contains 134 (60 males and 74 females) primary school teachers. Moreover 5 male and 5 female teachers were interviewed.

In this study, the scale of Life Long Learning Tendencies by Coşkun (2009) and the scale of efficiencies about the Educational Technology Standards by Çoklar (2008) were used. Also, an interviewing form containing semi-structured interview questions was used according to the experts' opinion.

According to the result of the study, the lifelong learning tendencies of the primary school teachers doing non-thesis master's degree is at a high level ($\bar{X}=4.99$). The primary school teachers in this research are doing master's degree while working at the same time. It can be said that those teachers did not quit learning as professionals.

It was also put forth after the analysis that the educational technology standards self-efficiencies of the primary school teachers' are high ($\bar{X}=4.03$). As the information and technology develop rapidly, the primary school teachers' being at a good level in educational technology standards self-efficiencies, as they have a crucial role in primary education, can be interpreted that they keep up with the necessities of the age.

When the correlation between the lifelong learning tendencies and educational technology standards self-efficiencies are analyzed, it is seen that there is an average level, positive and meaningful relationship ($r=0.473$, $p<0,05$). It is possible to say that as the

lifelong learning tendencies of primary school teachers goes up, so does the lifelong learning tendencies of them.

When we look at the lifelong learning tendencies according to genders, we can see a significant difference. Female primary school teachers' lifelong learning tendencies are higher than males' and this supports the difference. There is no statical difference according to the genders at educational technology standards self-efficiencies.

There is no statical difference between both life long learning tendencies and self-efficiencies about educational technology standards according to seniority variant.

Giriş

Çağın gerektirdiği değişim ve gelişimlere ayak uydurmak için insanların teknoloji kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Teknoloji kullanımının yaygınlaşması eğitim alanını da etkilemektedir. İnsanlar yaşamları boyunca, gerek formal eğitim, gerekse informal eğitim sürecinde bilgiye daha hızlı ve kolay erişebilmek, bilgiyi daha kolay özümsemek için teknolojiyi bir tercih olarak kullanmaktadırlar. Yapılan bu tercih de eğitim teknolojisinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Teknolojinin gün geçtikçe geliştiği dünyamızda insanların eğitimine verilmesi gereken önem, herkes tarafından bilinmektedir. Bireyleri eğitirken, onların yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel bilgilerin yanında, bu temel bilgileri günümüz teknolojisiyle desteklemek ve bu teknolojik araçları etkin bir şekilde kullanmalarını sağlamak gerekmektedir. Teknoloji sayesinde hızla gelişen iletişim ve etkileşim olanaklarına sahip olan insanlar sürekli öğrenme ve öğrendiklerini yeniden yorumlama ihtiyacı duymaktadırlar (Demirel, 2009).

İnsan doğası gereği, dünyaya gelmesiyle ölümü arasındaki süreç boyunca sürekli bir şeyler öğrenme ihtiyacı duymaktadır. Bu öğrenme ihtiyacının yaşam boyunca var olması yaşam boyu öğrenme (lifelong learning) kavramını ortaya çıkarmıştır. Genelde sadece yetişkin eğitimini kapsadığı düşünülen yaşam boyu öğrenme, öğrenmenin insan yaşamı boyunca gerçekleşebileceği gerçeği ile yaşamın her anında olduğu ortaya çıkmaktadır. Hızlı bir gelişim gösteren bilgi ve teknoloji sayesinde insanlar için yeni öğrenme fırsatları doğmaktadır. Bireylerin bilgi ve teknoloji çağını yakalayabilmeleri için sürekli kendilerini geliştirme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyacı karşılayabilmek için sadece örgün eğitim yeterli değildir. Bir toplumun gelişebilmesi için eğitimin yaşam boyu sürmesi, insanların yaşam boyunca kendilerini sürekli geliştirmesi gerekmektedir (Can, 2011).

Eğitim sistemimizin temelinde etkin olarak görev alan sınıf öğretmenlerinin, fakülteden veya ilgili okuldan mezun olduktan sonra öğrenme ihtiyaçlarının hayat boyu devam etmesi ve bu öğrenme ihtiyaçlarını karşılamada kullanılan eğitim teknolojilerine ihtiyaç duymaları, yaşam boyu öğrenmeye ve eğitim teknolojilerine duyulan gereksinimi ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda bahsedildiği üzere toplumların gelişebilmesi için toplumda önemli bir rol üstlenen sınıf öğretmenlerinin de kendilerini geliştirebilmeleri önem kazanmaktadır.

Yaşam Boyu Öğrenme

Eğitim-öğretim işleri modern diye tabir edilen devletler tarafından bir vazife bilinmiş ve 19. yüzyıldan sonra belirli yaş gruplarına eğitim-öğretim zorunluluğu getirilmiştir. Ancak bilginin aktarımı olarak nitelendirilen eğitimin yetersizliği geçen yüzyılın ortalarından itibaren tartışılmaya başlanmıştır. Çünkü bilim ve teknoloji hızla gelişmekte ve ortalama bir insan ömrüne bu değişiklikler sığmamaktadır (Akbaş ve Özdemir, 2002). Bilginin hızla geliştiği günümüzde, öğrenme insanların sadece mesleki kariyerlerine katkı sağlamak için yapılan, sadece çocukluk ve gençlik dönemleri ile sınırlandırılmış bir faaliyet olarak düşünülemez. Öğrenme, insan ömrünü kapsayan bir süreçtir. Yaşam boyu öğrenme, bu anlayıştan yola çıkarak, öğrenmeyi "beşikten mezara" kadar devam eden bir faaliyet olarak gören bir yaklaşımdır (Gündoğan, 2003). Aynı zamanda kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla tüm yaşamı boyunca katıldığı öğrenme etkinliklerinin tümü olarak kabul edilmektedir (MEB, 2009).

Öğrenme, okul öncesinden başlayıp, emeklilik sonrasını kapsayan, kısaca yaşam boyu devam eden bir süreçtir. OECD de bu sürecin insan hayatı boyunca sürdüğünü, yaşam boyu öğrenmeyi, insan gelişiminde önemli rol alan ve sonu olmayan etkinlikler olarak belirtmiştir (Ersoy ve Yılmaz, 2009).

Yaşam boyu öğrenme ile yaşam boyu eğitim kavramları arasında farklılık vardır. Yaşam boyu öğrenme kavramında, kişinin kendini geliştirmesi tamamen kendi sorumluluğundadır. Kişi tıpkı bir müşteri gibi ihtiyacına uygun eğitimi ya da öğreneceği bilgiyi eğitim ve öğretim pazarından kendi sorumluluğunda seçerek ilgili eğitime ulaşmış olur (Akbaş ve Özdemir, 2002). Öğrenmenin “yaşam boyu” olgusu, örgün (formal learning), yaygın (non-formal learning) ve algın öğrenmenin (informal learning) birbirini tamamladığını ortaya koymaya çalışmaktadır. Serbest zamanlarda, aile içerisinde, günlük yaşamda ve çalışma ortamlarında, bireye faydalı ve aynı zamanda eğlenceli olabilecek öğrenmenin gerçekleşebileceğini ya da gerçekleştiğini anlatmaktadır (Kaya, 2010). Bu çerçevede yaşam boyu öğrenme, okullar ve üniversitelerin yanında; işte, evde ya da herhangi bir yerde gerçekleştirilebilmektedir. Yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik konum ve eğitim seviyesi bakımından herhangi bir kısıtlama söz konusu değildir. Bireylerin mesleki ve sosyal başarılarına yol açacak bilgi, anlayış ve becerilerin kazanılmasını destekleyen sürekli ve planlı bir etkinlik olarak görülmelidir (MEB, 2009).

Yaşam boyu öğrenmenin temel amacı, toplumdaki bütünleşmeyi sağlamak ve aktif vatandaşların yetişmesini teşvik etmektir. Öğrenme ve eğitimin gerçekleştiği bütün alanlarda işbirliğine gidilmesini sağlayarak öğrenmenin yaşam boyunca sürekliliğini sağlamak ve bu süreklilik bilincini bireylerde yaratmak, bu doğrultuda kendini yenileyen ve geliştiren bireylerden aktif ve katılımcı vatandaşlar yaratmaktır (Güler, 2004). Aynı zamanda bireylerin bilgi toplumuna uyum sağlamaları ve bu toplumda yaşamlarını daha iyi kontrol edebilmeleri için ekonomik ve sosyal hayatın tüm evrelerine aktif bir şekilde katılımlarına imkân vermektir (MEB, 2009).

Ülkeler arasında bazı farklılıklar olsa da, herkes için yaşam boyu öğrenmenin stratejik hedefleri ve amaçları altı noktada benzerlik göstermektedir. Benzerlik gösteren hedefler şunlardır:

- Nitelikli Okul Öncesi Eğitimi Yaygınlaştırma: İnsan yaşamının ilk dönemleri yaşam boyu öğrenme için büyük öneme sahiptir. Bu yüzden okul öncesi eğitim yaygınlaştırılmalıdır.
- İlk ve Ortaöğretimde Gerçek Bir Öğrenme Temelinin Oluşturulması: Yaşam boyu öğrenme için ilk ve ortaöğretimde sağlam bir öğrenme temeli oluşturulmalıdır. Bu dönemde oluşturulan temel, yaşamın ilerleyen dönemlerinde öğrenme motivasyonunu ve kapasitesini artırmak bakımından oldukça önemlidir.
- Okuldan İşe Geçişlerin Kolaylaştırılması: Bireylerin okulu bitirdikten sonra çalışma hayatına geçişinde yaşanacak olan sosyal ve ekonomik sorunları en aza indirmek ve bu geçişi kolaylaştırmak için danışmanlık hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

- Yetişkinleri Öğrenmeye Özendirme: Yetişkinlerin çalışma hayatının değişken koşullarına uyum sağlayabilmeleri bakımından yaşam boyu öğrenme fırsatlarının artırılması önemlidir. Yetişkinleri öğrenmeye özendirmek için öğrenmeyi kolaylaştırmak, güdülemek ve ödüllendirmek büyük öneme sahiptir.
- Sistemin Parçaları Arasında Tutarlılığın Sağlanması: Oluşan bu sistemin parçaları arasında tutarlılığın sağlanması için sistemin öğelerinin birleştirilmesi gerekmektedir.
- Sistem Kaynaklarının Yenilenmesi: İyi bir öğrenme ortamı oluşturabilmek için bina, fiziki altyapı gibi yatırımlara ihtiyaç vardır. Bu sistemde fiziki alt yapının yanı sıra eğitimcilerin ve diğer personellerin bilgileri, becerileri, deneyimleri ve motivasyonları büyük öneme sahiptir. Dolayısıyla bu personelin eğitimi ve bilgi kaynaklarına ulaşma imkanları oldukça önemlidir (DPT, 2001).

UNESCO bünyesindeki *Eğitimin Geliştirilmesi Komisyonu*, 1972 yılı Faure raporunda, eğitimin yaşam boyunca süren bir etkinlik olduğu kararıyla şu önerilerde bulunur:

- Eğitimi sadece okul yaşı ve okul binaları ile sınırlamak yanlıştır.
- Eğitim, hem okul eğitimini hem de okul dışı eğitimi kapsayan eğitsel etkinliklerin tümü olarak düşünülmelidir.
- Eğitsel etkinlik daha esnek olmalıdır.
- Eğitim yaşam kadar uzun bir varoluşsal süreklilik olarak tasarlanmalıdır (Güngör, 2007, s.5).

Yaşam boyu öğrenme geçen asrın son çeyreğinde dünyanın gündemine girmiş, 2000'li yıllarla Türkiye'de sıkça konuşulmaya başlanmıştır. Türkiye bu konuya önem verdiğini MEB'e bağlı olarak *Hayat Boyu Öğrenme* adında bir genel müdürlük kurarak göstermiş, bununla da çalışmalarını tek merkezden yürütmeyi planlamıştır (Güleç, Çelik ve Demirhan, 2012, s. 35). Türkiye aynı zamanda yaşam boyu öğrenme kapsamında Avrupa Birliği programlarından olan Hayatboyu Öğrenme Programı'na aday ülke olarak katılmıştır.

Hayatboyu Öğrenme Programı şunlardan oluşur:

- Okul Eğitimi (Comenius), Yükseköğretim (Erasmus), Mesleki Eğitim (Leonardo da Vinci) ve Yetişkin Eğitimi (Grundtvig) konularına odaklanan dört sektörel program,
- Benzer alanları (hayatboyu öğrenmede politika işbirliği ve yenilik, diller, yeni bilgi iletişim teknolojileri geliştirme, sonuçların yaygınlaştırılması ve kullanımı) hedefleyen Ortak Konulu Program,
- Avrupa entegrasyonu ile ana Avrupa kurumları ve birlikleri konusunda öğretim araştırma ve düşünmeyi destekleyen Jean Monnet Programı (HÖP 2007-2013, s. 6).

Comenius programı ile öğrenciler ve öğretmenler arasında Avrupa kültürleri, dilleri ve değerleri hakkında bilgi ve anlayışın iletilmesi ile gençlerin kişisel gelişimleri, Avrupa vatandaşlığına hazırlanmaları için temel yeterliliklere sahip olmalarının sağlanması ve dil öğreniminin teşviki amaçlanmaktadır. Erasmus, Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'nın oluşturulması ile yükseköğretim ve ileri teknik eğitimin yenilikçilik sürecine olan katkısını artırmayı amaçlamaktadır. Leonardo Da Vinci programı ile mesleki eğitim ve öğretimdeki

insanların Avrupa’da hareketliliğinin, becerilerinin ve yeterliliklerinin artırılması, modern yabancı dillerin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Grundtvig programı, Avrupa’da yaşanan nüfusun eğitiminde karşılaşılan zorlukları gidermek ve yetişkinlerin kendi bilgi ve yeteneklerini geliştirmelerini sağlamak için yardımcı olunmasını hedeflemektedir. Ortak konulu program ile genel olarak, iki veya daha fazla sektörel alt program arasındaki işbirliğin geliştirilmesi ve üye devletlerin eğitim sistemlerinin kalitelerinin ve şeffaflıklarının artırılması amaçlanmaktadır. Jean Monnet programı ise, Avrupa bütünleşmesi çalışmaları ile ilgili alanlarda eğitim ve araştırma faaliyetlerinin geliştirilmesini hedeflemektedir (Toygür, 2012).

Literatür incelendiğinde, yaşam boyu öğrenme ile ilgili çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Ersoy ve Yılmaz (2009), Türkiye’deki il halk kütüphanelerinde çalışan yönetici ve kütüphanecilerin yaşam boyu öğrenme ile ilgili düşüncelerini ve farkındalık düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, yöneticilerin (%40,7) ve kütüphanecilerin (%50,6) önemli sayılabilecek bir bölümü yaşam boyu öğrenme konusunda bilgi sahibi olduğunu düşündükleri ortaya çıkmış, fakat eğitim sürecinde yeterince bilgilendirilmediklerini düşünenlerin oranı oldukça düşük çıkmıştır.

Coşkun (2009), üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelediği doktora tezinde, üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri düşük düzeyde bulunmuştur. Araştırmada sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık bulunamazken, fakültelere, üniversiteye giriş puan türüne, öğrenim gördükleri dile, gelir düzeyine, akademik başarı algılarına, lisansüstü çalışma isteklerine ve gelecekteki iş başarılarına ilişkin inançlarına göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Karakuş’un (2013) meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterliliklerinin incelendiği çalışmasında, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterliliklerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada bölümler arasında anlamlı fark bulunamamış, fakat sınıf seviyesi arttıkça yaşam boyu öğrenme yeterliliklerinin de arttığı sonucuna varılmıştır.

Eğitim Teknolojisi Standartları

Eğitim teknolojisi kavramı, artık sadece eğitimde araç-gereç kullanımı olarak tanımlanamamaktadır. 2000’li yıllarda eğitim teknolojisi; insan-teknoloji etkileşimi, performans teknolojileri, bilgisayar destekli eğitim ve sanal eğitim gibi birçok konuyu kapsamaktadır (Şimşek vd., 2009). *Eğitim teknolojisi, öğrenme-öğretme ortamlarını etkili bir şekilde tasarlayan, öğrenme ve öğretme de meydana gelen sorunları çözen, öğrenme ürününün kalitesini ve kalıcılığını artıran bir akademik sistemler bütünüdür (İşman, 2002, s. 72).* Eğitim teknolojisi konusunda profesyonel bir topluluk olan Eğitim İletişimi ve Teknolojisi Derneği (AECT) ise eğitim teknolojisi kavramını son olarak şu şekilde tanımlamıştır: Eğitim teknolojisi, uygun teknolojik süreçleri ve kaynakları oluşturarak, kullanarak ve yöneterek, öğrenmeyi kolaylaştırma ve öğrenme performansının iyileştirilmesi çalışması ve etik uygulamasıdır (Januszewski ve Molenda, 2008, s.1). Tanımlarda bahsi geçen eğitim teknolojisini uygulayacak kişiler, eğitim sistemimizin temelini oluşturan öğelerden biri olan öğretmenlerdir. Eğitim teknolojileri ne kadar gelişmiş olursa olsun, bu teknolojiyi eğitim-öğretim ortamına entegre edecek ya da etkin biçimde uygulayacak kişi öğretmendir. Dolayısıyla, öğretmenler eğitim teknolojilerini en iyi şekilde kullanabilmelidirler.

Eğitim teknolojisi, eğitim ve öğretime birçok yarar sağladığı için ülkeler eğitim öğretim sürecinde eğitim teknolojisi kullanımını artırmayı amaçlamaktadırlar. Dolayısıyla eğitim teknolojisi kullanımının artırılması için farklı programlar uygulanmaya başlanmıştır. Ülkelerin uyguladığı programlar sayesinde de uygulayıcı konumundaki öğretmenlerin eğitim teknolojisi kullanım düzeyleri artmaktadır (Stuve & Cassidy, 2005). Eğitim teknolojilerinin kullanımının nasıl olması ve neleri kapsamı gerektiği sorusu, eğitim teknolojilerinin kullanımı açısından oldukça önemlidir. Bu soruya yanıt niteliğinde, Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan ve tüm dünyaya yayılan Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları (National Educational Technology Standards-NETS) eğitim teknolojilerinin kullanımı konusunda öğretmen, öğrenci ve yöneticilere rehber niteliğinde kabul edilebilir (Çoklar ve Odabaşı, 2009). Her öğretmenin eğitim teknolojilerinden yeterince faydalanamaması sonucunda eğitim-öğretim sürecinde eğitim teknolojileri kullanımı konusunda bir birliktelik sağlama ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyacın giderilmesi için eğitim teknolojisi standartları belirlenmiş, öğretmenlerin hangi bilgi ve becerilere sahip olmaları gerektiği şekillendirilmiştir (Çoklar, 2008).

Uluslararası Eğitimde Teknolojiler Topluluğu (ISTE), programlara rehberlik etmek ve programlarda tutarlılığı sağlamak için bir dizi standartlar geliştirmiştir. Bu standartlar birçok ülkede yaygın olarak kullanılmakta ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları olarak hizmet vermektedir (UNESCO, 2002). NETS olarak adlandırılan ve ABD'de ortaya çıkan eğitim teknolojisi standartlarında diğer standartlardan farklı olarak öğretmen (NETS-T), öğrenci (NETS-S) ve yönetici (NETS-A) şeklinde eğitim teknolojisi kullanımı konusunda farklı standartlar belirlenmiştir (Çoklar, 2008).

ISTE'nin öğrenciler için geliştirdiği standartlar, aynı zamanda öğretmenler için ve eğitim yöneticileri için eğitim teknolojisi standartlarının geliştirilmesinde temel oluşturmuştur (UNESCO, 2002). NETS-S ile eğitim teknolojisi kullanımında öğrencileri neler yapmaları gerektiği standartlaştırılmış; NETS-T ile öğretmenlerin eğitim teknolojisi kullanımı ile ilgili sahip olması gereken yeterlikler ya da nitelikler standartlaştırılmış; NETS-A ile eğitim yöneticilerinin eğitim teknolojisi kullanımı ile ilgili sahip olması gereken yeterlikler standartlaştırılmıştır (Çoklar, 2008).

NETS, 13 adet gösterge ile ilk kez 1993 yılında ortaya çıkmıştır. Teknolojideki gelişmelerle 1997 yılında gözden geçirilerek 3 kategori ve 18 adet gösterge şeklinde geliştirilmiştir. 2000 yılında yeniden şekillendirilerek ortaya konan NETS-T standartları, öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikleri 6 ana başlıktan ve 23 performans göstergesinden oluşmaktadır (ISTE, 2000; Çoklar, 2008).

Tüm mesleklerin sahadaki uzmanlarının karşılaması ya da daha fazlasına sahip olmaları beklenen standartları vardır. Standartlar, yeteneklerin ve yeterliliklerin beklenen seviyesini kapsamlı olarak belirterek bir işin içerisinde ve dışarısında doğruluk inşa etmeye yardımcı olurlar. 2000 yılında yayınlanan NETS-T aşağıdaki altı standarttan oluşmaktadır:

- I. Teknolojik İşlemler ve Kavramlar
- II. Öğrenme Ortamları ve Yaşantılarının Planlanması ve Tasarlanması
- III. Öğretme, Öğrenme ve Öğretme Programı
- IV. Ölçme ve Değerlendirme
- V. Verimlilik ve Mesleki Uygulama
- VI. Sosyal, Etik, Yasal ve İnsani Konular (ISTE, 2012).

2008 yılında teknolojik gelişmelere bağlı olarak yeniden gözden geçirilen NETS-T 5 kategori ve 20 performans göstergesi şeklinde geliştirilerek güncellenmiştir (ISTE, 2008). 2008 yılında öğretmenler için yeniden geliştirilen ve yayınlanan NETS-T aşağıdaki beş kategoriden oluşmaktadır:

- I. Öğrencinin Öğrenmesini Kolaylaştırmak ve Yaratıcılığını Teşvik Etmek
- II. Dijital Çağın Öğrenme Yaşantılarını ve Değerlendirmelerini Tasarlamak ve Geliştirmek
- III. Dijital Çağda Çalışma ve Öğrenme Konusunda Model Olmak
- IV. Dijital Vatandaşlığa Model Olmak ve Dijital Vatandaşlık Konusunda Bireyleri Teşvik Etmek
- V. Profesyonel Gelişim ve Liderlikle Meşgul Olmak (ISTE, 2012).

İlgili literatüre bakıldığında, eğitim teknolojisi ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili çeşitli araştırmaların yapıldığı belirlenmiştir. Ulaş ve Ozan (2010), ilköğretim sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojilerini kullanımlarına göre yeterliliklerini çeşitli değişkenler açısından inceledikleri çalışmaları sonucunda, sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojilerini kullanımlarında cinsiyete, yaşa, mesleki kıdeme, eğitim durumlarına, görev yaptıkları kurumun türüne ve sınıflarındaki öğrenci sayılarına göre anlamlı farklılıklar ortaya koymuşlardır.

Çoklar (2008), doktora tezinde, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda eğitim fakültelerinde verilen eğitim teknolojisi ile ilgili eğitimi ilgili standartlar açısından değerlendirilmiş, araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları açısından özyeterliklerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları eğitimde bilinen teknolojilerin kullanımı konusunda kendilerini yeterli görmüşlerdir.

Ulucan ve Karabulut'un (2012) yaptığı araştırmada, beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlikleri çeşitli değişkenler (cinsiyet ve üniversite) açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda genel olarak beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitim teknolojileri standartları ile ilgili özyeterliklerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeninin anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Üniversite değişkenine göre öğretmen adaylarının "sosyal, etik, yasal ve insani konular" alt boyutundaki özyeterliklerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Eğitimde teknolojinin ve yaşam boyu öğrenme faaliyetlerinin önemi üzerinde durulan ülkemizde, aktif olarak görev yapan ve uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerinin belirlenmesinin alana katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın da amacı, uzaktan eğitim yolu ile tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlikleri ne düzeydedir?

2. Uzaktan eğitim yoluyla tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartları özyeterlikleri arasındaki ilişki nasıldır?
3. Uzaktan eğitim yoluyla tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları özyeterlikleri demografik özelliklere (cinsiyet, mesleki kıdem) göre anlamlı farklılık gösterir mi?

Yöntem

Bu araştırmada kullanılan araştırma deseni, mevcut durumu ortaya koymayı sağlayan tarama modellerinden ilişkisel tarama modelidir. *İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2002, s. 81).* Araştırmanın evrenini, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Amasya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi'nde tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile seçilen 134 (60 erkek, 74 kadın) sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bununla birlikte 5 kadın ve 5 erkek öğretmenden yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve derslerde teknoloji kullanımları hakkında derinlemesine bilgi edinmek için görüşme yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini tespit etmek amacıyla "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği" kullanılmıştır. Coşkun (2009) tarafından geliştirilen bu ölçek, 6'lı Likert tipinde (Çok uyuyor, kısmen uyuyor, çok az uyuyor, çok az uymuyor, kısmen uymuyor, hiç uymuyor) ve 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0.89'dur. Ölçeğin alt boyutları; motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğudur.

Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojisi standartları özyeterliklerini belirlemek amacıyla ise "Eğitim Teknolojisi Standartları İle İlgili Yeterlilikler Ölçeği" kullanılmıştır. 5'li Likert tipinde (Kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum) ve 41 maddeden oluşan bu ölçek Çoklar (2008) tarafından NETS-T standartları kullanılarak geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0.957'dir. Ölçeğin alt boyutları; teknolojik işlemler ve kavramlar bilgisi, öğrenme ortamları ile öğrenme yaşantılarının planlanması ve tasarlanması, ölçme ve değerlendirme, verimlilik ve mesleki uygulamalar, sosyal, etik, yasal ve insani konular, bireysel farklılıklara ve özel ihtiyaçlara göre öğretimi planlamadır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 18.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde ise uzman görüşü alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmenin daha verimli geçmesi için görüşmecilere farklı sorular da yöneltilmiştir. Görüşmelerden alınan veriler ölçek analizlerinden çıkan bulgularla birlikte yorumlanmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 8-9 dakika sürmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formu şu soruları içermektedir:

- 1) Yaşamınız boyunca yeni bilgiler öğrenmek sizin için gerekli midir yoksa şu ana kadar edindiğiniz bilgilerin yaşamınızın kalan kısmında size yeterli olacağını düşünüyor musunuz?
 - a. Yaşamınız boyunca yeni bilgiler öğrenmek sizin için neden önemlidir? (Alternatif soru)
 - b. Yaşamınız boyunca öğrenmeyi desteklemek adına neler yapmaktasınız? (Alternatif soru)
 - c. Sahip olduğunuz bilgilerin yaşamınızın kalan kısmında size yeterli olacağına inandıran sebepler nelerdir? (Alternatif soru)
2. Yaşam boyu öğrenmeyi sürdürebilmek için teknolojiden nasıl yararlanırsınız?
3. Teknolojik kaynaklar eğitimin etkinliğini artırmak için nasıl kullanılabilir?

Bulgular

Araştırmaya uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı 60'ı (%44,8) erkek ve 74'ü (%55,2) kadın olmak üzere toplam 134 sınıf öğretmeni katılmıştır. Katılımcıların medeni durumu incelendiğinde, 38 kişi (%28,4) bekar, 96 kişi (%71,6) evlidir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin interneti kullanma amaçları incelendiğinde ise katılımcıların % 27'si (36 kişi) *e-ileti ya da e-posta alıp gönderme*, %69'u (93 kişi) *Eğitim/Araştırma (ders planları, öğretim materyalleri temin etme)*, %25'i (33 kişi) *Akademik araştırmalar*, %48'i (64 kişi) *Güncel olayların takibi*, % 9'u (12 kişi) *Eğlence/Oyun*, %17'si (23 kişi) *Alışveriş* ve %31'i (41 kişi) *Sosyal ağ kullanımı* amacıyla internet kullanmaktadırlar.

Tablo-1: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeğinin Betimsel İstatistikleri

Alt Boyutlar	N	\bar{X} (6 üzerinden)	SS
Motivasyon	134	5,39	,50
Sebat	134	5,08	,64
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	134	4,90	1,12
Merak Yoksunluğu	134	4,61	1,13
TOPLAM	134	4,99	,66

Tablo-1'de yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutları incelendiğinde; motivasyon alt boyut ortalamasının (\bar{X} =5,39), sebat alt boyut ortalamasının (\bar{X} =5,08), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyut ortalamasının (\bar{X} =4,90) ve merak yoksunluğu alt boyut ortalamasının (\bar{X} =4,61) iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla genel olarak bakıldığında uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir (\bar{X} =4,99).

Yapılan görüşmelerde de öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme hakkındaki motivasyonlarının olumlu olduğu görülmektedir.

"Yaşamım boyunca öğrenmeyi desteklemek adına işime yarayacağını ve gerekli olduğunu düşündüğüm tüm konularda kitaplar okurum, hizmet içi eğitimlere katılırım, tecrübeli kişilerin görüşlerini dinlerim, internet üzerinden araştırma yaparım. Ayrıca şu anda da bu amaçla branşım olan sınıf öğretmenliği alanında yüksek lisans eğitimi almaktayım."

“Öğrenmeyi desteklemek adına düzenli dergi, kitap, basın, medya takibinin yanı sıra yaşam boyu öğrenme inancı ile tezsiz yüksek lisans yapmaktayım. Yaşamımız boyunca yeni bilgiler öğrenmek gereklidir. Çünkü bilgi durağan değildir. Kendini sürekli geliştirir ve yeniler. Bu sebepten dolayı sürekli yeni bilgilerle kendimizi geliştirmeliyiz.”

Öğretmenler kendilerini geliştirmede yeni bilgilerin öğrenilmesi gerektiğini de yapılan görüşmelerde dile getirmektedirler.

“Kendimi geliştirmek, çocuklarıma ve öğrencilerime daha kaliteli bir eğitim vermek, daha nitelikli bir yaşam sürmek için yeni bilgiler öğrenmek önemlidir. Edindiğimiz bilgilerin günümüz dünyasında yeterli olması mümkün değildir. Çağımızın bilgi ve teknoloji çağı olması sebebiyle yeni bilgiler öğrenmeye kapalı olmak gibi bir durum söz konusu değildir.”

“Hayatın her döneminde öğrenilmesi gereken yeni bilgiler ve tecrübeler olacaktır. Yaşam boyu yeni bilgiler öğrenmek elbette gereklidir. Yeni bilgiler öğrenmek öncelikle mesleki gelişimim için gereklidir. Yıllarca aynı yöntem ve tekniklere bağlı kalmamak, öğrencileri tanıma tekniklerini geliştirmek, iletişim becerilerini geliştirmek, öğrenci etik değerlerini geliştirmek, kalıcı öğrenmeyi sağlamada farklı yollar denemek, eğlenerek öğrenme yolları bulmak gibi pek çok konuda sürekli bir desteğe ve motivasyona ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.”

Tablo-2: Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterlikleri Ölçeğinin Betimsel İstatistikleri

Alt Boyutlar	N	\bar{X} (5 üzerinden)	SS
Teknolojik İşlemler ve Kavramlar Bilgisi	134	4,17	,60
Öğrenme Ortamları ile Öğrenme Yaşantılarının Planlanması ve Tasarlanması	134	4,25	,56
Ölçme ve Değerlendirme	134	3,88	,68
Verimlilik ve Mesleki Uygulamalar	134	4,36	,62
Sosyal, Etik, Yasal ve İnsani Konular	134	3,74	,69
Bireysel Farklılıklara ve Özel İhtiyaçlara Göre Öğretimi Planlama	134	3,78	,79
TOPLAM	134	4,03	,57

Tablo-2’de eğitim teknolojisi standartları ve alt boyutlarına bakıldığında; teknolojik işlemler ve kavramlar bilgisi alt boyutunun ($\bar{X}=4,17$), öğrenme ortamları ile öğrenme yaşantılarının planlanması alt boyutunun ($\bar{X}=4,25$), ölçme ve değerlendirme alt boyutunun ($\bar{X}=3,88$), verimlilik ve mesleki uygulamalar alt boyutunun ($\bar{X}=4,36$), sosyal, etik, yasal ve insani konular alt boyutunun ($\bar{X}=3,74$) ve bireysel farklılıklara ve özel ihtiyaçlara göre öğretimi planlama alt boyutunun ($\bar{X}=3,78$) ortalamalarının iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlikleri ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,03$).

Yapılan görüşmelerde öğretmenler teknolojiyi sınıfta kullanmalarını gerektiğini dile getirmektedirler.

“Sınıf ortamında sunular ve simülasyonlar kullanarak, eğitim sitelerinden yararlanarak, kısacası teknolojiye yararlanarak eğitimin etkinliğini artırmaya çalışıyorum, teknolojik kaynaklar ile soyut kavramları soyut hale getiriyorum.”

“Öğrencilerime internet üzerinden nasıl araştırma yapabileceklerini gösteriyorum. Müzeleri, sergileri, görülmeye değer ama ulaşımın zor olduğu yerleri sanal gezi aracılığıyla gösteriyorum, oyunla öğrenme etkinlikleri ile öğrenmeyi eğlenceli hale getirmeye çalışıyorum.”

Tablo-3: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Eğitim Teknolojisi Standartları Özyeterlikleri Arasındaki Korelasyon

		Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	Eğitim Teknolojisi Standartları Özyeterlikleri
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	Pearson Correlation	1	,473**
	p		,000
	N	134	134

Tablo-3 incelendiğinde, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlikler arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir ($r=0.473$; $p<0.05$). Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin, eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlikleri arttıkça yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin de arttığı söylenebilir.

Yapılan görüşmelerde öğretmenler yaşam boyu öğrenme ile teknolojiyi kullanmalarının ilişkili olduğu yönünde açıklamalarda bulunmuşlardır.

“Yaşam boyu öğrenmeyi sürdürebilmek için en etkili yollardan birinin internet erişimi olduğunu düşünüyorum, ben de bu anlamda en çok internetten yararlanıyorum. Konu ile ilgili alanlarda hangi bilgiye nasıl ulaşırım, yapılmış bilimsel araştırmalar, makaleler, kitaplar, seminerler vb. nelerdir bu şekilde takip ediyorum. Yaşam boyu öğrenmeyi sürdürebilmek adına teknolojinin her alanından yararlanmaya çalışırım.”

Tablo-4: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği ve Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterlikler Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	Erkek	60	4,87	,63	132	-1,945	,052
	Kadın	74	5,09	,67			
Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterlikler	Erkek	60	4,05	,58	132	,403	,688
	Kadın	74	4,01	,55			

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine bakıldığında, kadın öğretmenlerin ortalamalarının ($\bar{X}=5,09$) erkek öğrencilerin ortalamalarına göre ($\bar{X}=4,87$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için yapılan

bağımsız örneklem t-testi (independent sample t testi) sonuçlarına göre (Tablo-4), erkek öğretmenlerle kadın öğretmenlerin arasındaki fark istatistiki olarak az da olsa anlamlı bulunmuştur ($t_{(132)}=-1,95$; $p=,052$). Bununla birlikte eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlik ölçeğinin sonuçları incelendiğinde ise erkek öğretmenlerin ortalamalarının ($\bar{X}=4,05$) kadın öğretmenlerin ortalamalarına göre ($\bar{X}=4,01$) yüksek olmasına rağmen bağımsız örneklem t-testi sonuçları bu farkın istatistiki olarak anlamlı olmadığını göstermektedir ($t_{(132)}=,403$; $p>0,05$).

Tablo-5a: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği ve Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterlikler Ölçeği Puanlarının Kıdeme Göre Betimsel İstatistikleri

	Kıdem	N	\bar{X}	SS
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	1-5 yıl	54	4,94	,66
	6-10 yıl	32	5,01	,77
	11-15 yıl	27	5,02	,61
	16 ve üzeri	21	5,07	,58
	Toplam	134	4,99	,66
Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterlikler	1-5 yıl	54	4,03	,53
	6-10 yıl	32	3,97	,59
	11-15 yıl	27	4,00	,54
	16 ve üzeri	21	4,16	,65
	Toplam	134	4,03	,57

Tablo-5b: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği ve Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterlikler Ölçeği Puanlarının Kıdeme Göre ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler	F	p
				Ortalaması		
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	Gruplar Arası	,325	3	,108	,239	,869
	Grup İçi	58,892	130	,453		
	Toplam	59,217	133			
Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterlikler	Gruplar Arası	,460	3	,153	,466	,707
	Grup İçi	42,792	130	,329		
	Toplam	43,252	133			

Tablo-5a ve 5b'ye bakıldığında, uzaktan eğitim yolu ile tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin kıdeme göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Buna rağmen mesleki kıdemi çok olan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Yapılan çalışma sonucunda, uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksek çıkmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutlarına bakıldığında ise en yüksek ortalamanın motivasyon alt boyutunda olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla, uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Yapılan görüşmeler sonucunda da öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme motivasyonlarının olumlu olması ve öğretmenlerin kendilerini geliştirmede yeni bilgilerin öğrenilmesi gerektiğini dile getirmeleri bu sonucu desteklemektedir. Bu araştırma kapsamındaki sınıf öğretmenleri, mesleklerini icra ederken aynı zamanda uzaktan eğitim yolu ile tezsiz yüksek lisans yapmaya devam etmektedirler. Yaşamlarına belirli bir yön vermiş, mesleklerini edinmiş olan bu sınıf öğretmenlerinin, aynı zamanda bir şeyler öğrenmeye devam ettikleri ve kendilerini geliştirmekten de vazgeçmedikleri söylenebilir. Dolayısıyla bu öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin iyi düzeyde çıkması, bu durumla paralellik göstermektedir. Aynı zamanda sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde bu durumun desteklendiği görülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında ise Karakuş'un (2013) meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerini incelediği çalışmada öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri iyi düzeyde çıkmıştır. Coşkun'un (2009) üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini araştırdığı çalışmasında ise bu bulguların aksine öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri düşük düzeyde bulunmuştur.

Uzaktan eğitim yolu ile tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojisi standartları özyeterliklerinin de yüksek olduğu yapılan analizler sonucunda ortaya konmuştur. Aynı şekilde eğitim teknolojisi standartlarının alt boyutlarına bakıldığında da verimlilik ve mesleki uygulamalar alt boyutunun ortalamasının diğer alt boyutlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerin iyi düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Yapılan görüşmelerde de öğretmenler teknolojinin sınıfta kullanılması gerektiğini ve dolayısıyla teknolojiyi etkin bir şekilde kullandıklarını dile getirmektedirler. Görüşme sonuçlarının ölçek sonuçları ile aynı yönde olduğu görülmektedir. Bilginin hızla arttığı ve teknolojinin hızla geliştiği bu zamanda, temel eğitimde önemli rolü olan sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojisi standartları özyeterliklerinin ve bunun yanında mesleki uygulamalar alt boyutunun iyi düzeyde olması, sınıf öğretmenlerinin bu konuda kendilerini yeterli buldukları ve çağın gereklerine ayak uydurdukları şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin iyi düzeyde olması sonucu ile de ilişkili olduğu söylenebilir. Görüşme yapılan katılımcıların görüşleri de araştırma bulgularını desteklemektedir. Ulucan ve Karabulut'un (2012) beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerini incelediği araştırmada da benzer sonuçlar görülmektedir. Yine Çoklar'ın (2008) yaptığı araştırmada eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının da özyeterliklerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterlikler arasındaki korelasyona bakıldığında (Tablo-3), yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartları özyeterlikleri arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda uzaktan eğitim yolu ile tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojisi standartları özyeterlikleri arttıkça yaşam

boyu öğrenme eğilimlerinin de arttığını söylemek mümkündür. Sürekli yenilenen eğitim teknolojisindeki gelişmeleri takip eden ve eğitim teknolojisi standartları konusunda kendilerini yeterli bulan sınıf öğretmenleri de kendilerini bu konuda geliştirme ihtiyacı duymaktadırlar. Yeni bilgiler öğrenerek eğitim teknolojisi alanında kendini geliştirme gereksinimi duyan öğretmenler yaşamları boyunca bu gelişmelere ayak uydurabilmek adına yeni öğrenmelere açık olmalıdırlar. Bu yüzden, UZEM’de tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojisi standartları özyeterlikleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu söylemek mümkündür. Yapılan görüşme sonucunda ölçek sonuçlarını destekleyici sonuçların çıktığı, yaşam boyu öğrenmeyi sürdürmek için teknolojiden faydalanılmasının gerekliliğinin vurgulandığı görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerine bakıldığında anlamlı bir farklılığın olduğu söylenebilir. Kadın sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin erkeklere göre daha fazla olması bu farklılığı destekler niteliktedir. Aynı şekilde Coşkun (2009)’un yaptığı araştırmada üniversitedeki kız öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği puan ortalamasının erkeklerden daha yüksek bulunması araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Cinsiyet değişkenine göre eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklere bakıldığında anlamlı bir farkın ortaya çıkmadığı belirlenmiştir. Aynı zamanda Ulucan ve Karabulut (2012) ve Çoklar ve Odabaşı (2009) yaptıkları çalışmalarda cinsiyetin anlamlı bir farklılık ortaya koymadığını tespit etmişlerdir. Bu da literatürdeki çalışmalara benzer sonuçların çıktığını göstermektedir.

Mesleki kıdem değişkenine bakıldığında ise gerek yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde gerekse eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerde anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Fakat mesleki kıdemi yüksek olan sınıf öğretmenin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve eğitim teknolojisi standartları özyeterliklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir (Tablo-5a). Ulaş ve Ozan’ın (2010) sınıf öğretmenleriyle yaptığı çalışmada ise eğitim teknolojileri kullanımı konusunda mesleki kıdeme göre anlamlı farklar bulunmuştur. Dolayısıyla bu bilgiler ışığında uzaktan eğitim yoluyla tezsiz yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri arttıkça yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve eğitim teknolojisi standartları özyeterliklerinin arttığı söylenebilir.

Öneriler

- Yaşam boyu öğrenmenin okul öncesinden başlayan bir süreç olduğu düşünülürse, okul öncesi öğretmenleriyle bu alanda bir çalışma yapılabilir.
- Başka üniversitelerin uzaktan eğitim merkezlerindeki sınıf ya da branş öğretmenleriyle benzer araştırmalar yapılabilir.
- Eğitim alanında hizmet eden öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bilinmesi alana ve eğitim hizmetlerine katkı sağlayacağı için branş öğretmenleriyle bir çalışma yürütülebilir.
- Yine eğitim alanına hizmet edeceği düşünülen ve eğitim fakültelerinde öğrenim gören branş ya da sınıf öğretmeni adaylarıyla yaşam boyu öğrenme ya da eğitim teknolojisi standartları ile ilgili çalışmalar yürütülebilir.

- Teknolojinin hızla geliştiği günümüzde, eğitim teknolojisi alanında ülkemizde belirli bir standardın oluşabilmesi için bu alanda çalışmalar genişletilerek devam ettirilebilir.

Kaynakça

- Akbaş, O. ve Özdemir, S. M. (2002). Avrupa birliğinde yaşam boyu öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/akbas.htm 14 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- Januszewski, A. ve Molenda, M. (2008). *Educational technology: a definition with commentary*. New York: Lawrence Erlbaum Associates. http://www.google.com.tr/books?id=JO3Yc0UuK74C&printsec=frontcover&hl=tr&source=gb_s_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false 30 Ağustos 2014 tarihinde alınmıştır.
- Can, T. (2011). *Yaşam boyu öğrenme bağlamında yabancı dil olarak İngilizce ders kitaplarında strateji kullanımı*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, Y. D. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çoklar, A. N. (2008). *Öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliklerinin belirlenmesi*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çoklar, A. N. ve Odabaşı, H. F. (2009). Eğitim teknolojisi standartları açısından öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme özyeterliklerinin belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 1-16.
- Demirel, M. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve teknoloji. *9th International Educational Technology Conference (IETC2009)*, Ankara, Turkey.
- DPT (2001). Özel İhtisas Komisyon Raporu. Devlet Planlama Teşkilatı. <http://esk.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3206/oik584.pdf> 05 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- Ersoy, A. ve Yılmaz B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye’de halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23, 4, 803-834.
- Güleç, İ., Çelik, S. ve Demirhan B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2/3 (Aralık /December 2012), 34-48.
- Güler, B. (2004). *Avrupa Birliği’nin yetişkin eğitim programı grundtvig çerçevesinde halk kütüphanelerinin yeri ve önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gündoğan, N. (2003). Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde bir istihdam politikası aracı olarak “yaşamboyu öğrenme” ve bazı örnek program ve uygulamalar. *Kamu-İş*, 7, 2.
- Güngör, H. F. (2007). *Avrupa Birliği için yaşam boyu öğrenim temel yeterlikleri ve bu yeterliklerden “yabancı dillerde iletişim” bağlamında Türkiye’nin durumu*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- HÖP (2007-2013). Hayatboyu Öğrenme Programı Başvuru Kılavuzu. http://www.ua.gov.tr/docs/hayatboyu-%C3%B6%C4%9Frenme/llp_basvuru_kilavuzu1.pdf?sfvrsn=0 31 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.

- ISTE. (2000). ISTE National Educational Technology Standards (NETS) And Performance Indicators For Teachers.
http://www.iste.org/docs/pdfs/nets_for_teachers_2000.pdf?sfvrsn=2 11 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- ISTE. (2008). ISTE National Educational Technology Standards for Teachers 2008.
<http://www.iste.org/standards/standards-for-teachers/nets-for-teachers-2008> 12 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- ISTE. (2012). ISTE (International Society for Technology in Education), *A Constructivist Approach to the National Educational Technology Standards for Teachers*, V.N. Morpew.
<http://www.iste.org/docs/excerpts/CONNEX-excerpt.pdf> 13 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- İşman, A. (2002). Sakarya ili öğretmenlerinin eğitim teknolojileri yönündeki yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology – TOJET October 2002*, 1, 1, 10, 72-91.
- Karakuş, C. (2013). Meslek yüksek okulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi/Journal of Research in Education and Teaching, Ağustos 2013*, 2, 3, 4.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, H. E. (2010). *Avrupa Birliği yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi politikaları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB (2009). Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi. Milli Eğitim Bakanlığı.
<http://mesbil.meb.gov.tr/genel/hayat%20boyu%20%C3%B6%C4%9Frenme%20dokuman.pdf> 05 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- Stuve M. ve Cassady, J. (2005). A factor analysis of the NETS performance profiles: searching for constructs of self-concept and technology professionalism. *Journal of Technology and Teacher Education*, 13, 2, 303-324.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Uysal, Ö., Kobak, K., Berk, C., Kılıçer, T. vd.. (2009). İki binli yıllarda Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında gözlenen eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9, 2, 941-966.
- Toygür, İ. (2012). *Türkiye'nin katıldığı Avrupa Birliği programları: hayatboyu öğrenme programı*. İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları, Yayın No:253, Ocak 2012, İstanbul.
- Ulaş, A. H. ve Ozan, C. (2010). Sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojileri açısından yeterlilik düzeyi. *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 1, 63-84.
- Ulucan, H. ve Karabulut, E. O. (2012). Beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliliklerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14, 2, 243-248.
- UNESCO. (2002). Information And Communication Technologies In Teacher Education: A Planning Guide. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001295/129533e.pdf> 12 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.